

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Δημογραφία

Ενότητα 3: Πηγές και Δεδομένα

Βύρων Κοτζαμάνης

Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας & Περιφερειακής
Ανάπτυξης

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο τη αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Πηγές Δημογραφικών Δεδομένων (1)

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ (οικογενειακό απογραφικό δελτίο)

- *Κατά ΟΗΕ*: Συνολική λειτουργία συλλογής, επιλογής και δημοσίευσης δημογραφικών, οικονομικών και κοινωνικών στοιχείων που αναφέρονται σε όλα τα πρόσωπα μιας χώρας ή μιας περιοχής της, σε ένα ορισμένο χρόνο. Βασικά συστατικά στοιχεία μιας απογραφής αποτελούν η καθολικότητά της, ο συγχρονισμός και η περιοδικότητά της και τέλος η ολική γεωγραφική κάλυψη.
- Στην Ελλάδα, οι μεταπολεμικές απογραφές πληρούν αναμφισβήτητα όλους τους προηγούμενους όρους. Στατικά δημογραφικά στοιχεία. Χαρακτηριστικά του πληθυσμού όπως: μέγεθός του, κατανομή του κατά φύλο, ηλικία, οικογενειακή κατάσταση, κατά γεωγραφικές-διοικητικές ενότητες και οικονομικά και άλλα χαρακτηριστικά (γλώσσα θρησκεία επάγγελμα κλπ)
- Ζήτημα Μόνιμου, Νόμιμου και Πραγματικού Πληθυσμού

Πηγές Δημογραφικών Δεδομένων (2)

ΛΗΞΙΑΡΧΙΚΕΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

- Στατιστική της Φυσικής Κίνησης του Πληθυσμού. Συνεχής καταγραφή των δημογραφικών γεγονότων (γεννήσεων, θανάτων, γάμων, διαζυγίων) στα Ληξιαρχικά γραφεία των Δήμων. Η ληξιαρχική περιφέρεια ταυτίζεται με τα διοικητικά όρια κάθε δήμου, εκτός από τα ειδικά Ληξιαρχεία (Αθήνα, Θεσσαλονίκη και Πειραιά) και το εξωτερικό, όπου καθήκοντα ληξιάρχου εκτελούν ορισμένοι υπάλληλοι των ελληνικών Προξενείων.
- Τα Ληξιαρχικά γραφεία υπάγονται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και επιθεωρούνται τακτικά από τον Εισαγγελέα ή Ειρηνοδίκη της περιοχής. Τηρούν πέντε βασικά αρχεία: 1) βιβλία γάμων, 2) βιβλία γεννήσεων, 3) βιβλία θανάτων, 4) πρόσφατα βιβλία διαζυγίων και 5) βιβλία εκθέσεων. Τα ληξιαρχικά γεγονότα δηλώνονται στο Ληξιαρχείο του τόπου που συνέβησαν από όσους είναι κατά το νόμο υποχρεωμένοι να τα δηλώσουν

Πηγές Δημογραφικών Δεδομένων (3)

ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΠΤΙΚΕΣ ΕΡΕΥΝΕΣ

Συνήθως γίνονται από την ΕΣΥΕ και αφορούν συγκεκριμένα αντικείμενα.

Έρευνα εργατικού δυναμικού,

Έρευνα τιμών καταναλωτή, κλπ.

Ακόμη γίνονται με στόχο την απόκτηση 'αναδρομικών' πληροφοριών για συγκεκριμένο θέμα

Πηγές Δημογραφικών Δεδομένων (4)

ΚΑΤΑΓΡΑΦΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΤΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ

Η καταγραφή των μεταναστεύσεων παρουσιάζει ιδιαίτερες δυσκολίες, και κύρια αυτή των εξωτερικών μεταναστών, που συχνά καταγράφονται ελλιπώς από ειδικές υπηρεσίες, των οποίων οι δικαιοδοσίες και αρμοδιότητες ποικίλουν από κράτος σε κράτος.

Οι εσωτερικές μεταναστεύσεις (μετακινήσεις, αλλαγές τόπου κατοικίας) καταχωρούνται στις περισσότερες χώρες στα δημοτολόγια, παρουσιάζοντας όμως σοβαρά προβλήματα όπου η δήλωση δεν είναι υποχρεωτική δια του νόμου, ή αυτός εφαρμόζεται ελλιπώς, με αποτέλεσμα η επεξεργασία και η δημοσίευση στοιχείων που τις αφορά, να είναι σχεδόν ανύπαρκτη.

Πηγές Δημογραφικών Δεδομένων (5)

ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΑ – ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ – ΑΛΛΑ ΜΗΤΡΩΑ

Στα ΔΗΜΟΤΟΛΟΓΙΑ καταχωρούνται τα κυριότερα στοιχεία που αφορούν τους κατοίκους ενός Δήμου (φύλο, έτος γεννήσεως, οικογενειακή κατάσταση κλπ.). Στην Ελλάδα τα άτομα καταχωρούνται σε οικογενειακές μερίδες και όλα τα γεγονότα της οικογένειας στη διάρκεια του χρόνου

Σχηματισμός γενεαλογικών σειρών, των οποίων η μελέτη θα ήταν εξαιρετικά ενδιαφέρουσα, αν τα μητρώα ήταν πλήρως ενημερωμένα.

Όμως αλλού τα Δημοτολόγια να είναι υπερφορτωμένα με πρώην δημότες που έχουν μονίμως μετακινηθεί συχνά εδώ και δεκαετίες, ενώ αλλού φέρουν εγγεγραμμένο πολύ μικρότερο αριθμό ατόμων από τους μόνιμους κατοίκους.

Πηγές Δημογραφικών Δεδομένων (6)

ΕΚΛΟΓΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ: Όταν είναι πλήρως ενημερωμένοι μπορούν να αποτελέσουν μια αξιόλογη πηγή πληροφοριών, όμως δεν τηρούνται επαρκώς οι μετακινήσεις, οι διαγραφές των θανόντων και οι εγγραφές νέων ψηφοφόρων

ΜΗΤΡΩΑ ΑΡΡΕΝΩΝ: υπάρχουν στη χώρα μας από τα πρώτα μεταπελευθερωτικά χρόνια, όπου και καταχωρούνται οι γεννήσεις αρρένων τέκνων και έχουν σαν κύριο στόχο τη στρατολογική ενημέρωση

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Τέλος Ενότητας

